

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/6/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114222978
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8114222978.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovej a sudkýň JUDr. Gabriely Klenkovej PhD. a JUDr. Jany Burešovej v spore žalobcov v 1. rade: M. J., C.. XX.X.XXXX, S. T. C. XX, S., v 2. rade: S.. H. J., C.. XX.X.XXXX, S. T. C. XX, S., v 3. rade: B.. X.. M. J., C.. XX.X.XXXX, S. I. XX, I., žalobcovia v 1. až 3. rade právne zastúpení JUDr. Petrom Frankom, advokátom so sídlom Popradská 82, Košice, proti žalovanému: Kooperatíva poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 14C/298/2014-187 zo dňa 26.10.2016

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch I., II. a III.

Odmieťa odvolanie proti zamietavému výroku IV.

Zrušuje rozsudok v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
I. žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 10.000 EUR, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku,
II. žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 2. rade sumu 7.000 EUR, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku,
III. žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 3. rade sumu 8.000 EUR, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku,
IV. v prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a ,
V. p r i z n á v a žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 1. až 3. rade v rozsahu 66,66 %.“

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovia žalobou súdu podanou dňa 18.8.2014 žiadali, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 60.000 eur a žalobcom v 2. a 3. rade každému po 45.000 eur žiadajúc taktiež, aby súd uložil žalovanému nahradiť im trovy s konaním im vzniknuté. Podľa žaloby 17.8.2012 došlo pri dopravnej nehode k usmrteniu manželky žalobcu v 1. rade a matky žalobcov v 2. a 3. rade, ktorú zavinil Y. B. U., ktorého Okresný súd Prešov vo veci sp. zn. 2T/42/2013 uznal vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zákona, ktorý spáchal tak, že: dňa 17.8.2012 v čase o 06.20 hod. v M. viedol v ľavom jazdnom pruhu po ul. B. v smere do centra mesta osobné motorové vozidlo zn. Š. L., EVČ: M.-XXX J., vozidlo viedol vyššou rýchlosťou ako bola dovolená a v dôsledku nepozornej jazdy zrazil chodkyne Ľ. J.I., nar. X.X.XXXX a B. Q., nar. X.X.XXXX prechádzajúce vedľa seba kolmo cez priechod pre chodcov z pravej strany v

smere jazdy vozidla aj napriek tomu, že v pravom jazdnom pruhu pred priechodom pre chodcov zastavili vozidlá, pričom L. J. utrpela zranenie, ktorému podľahla a B. Q. utrpela zlomeniny hornej časti ľavej píšťaľy a hlavičky ihlice s minimálnym posunom úlomkov s dobou liečenia a práceneschopnosťou 6 - 7 mesiacov. Z uvedeného rozsudku taktiež vyplýva, že súd podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku poškodeného M. J., nar. XX.X.XXXX (žalobca v 1. rade) odkázal s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 12.6.2013. V čase dopravnej nehody bolo vozidlo, ktorým bola spôsobená nemajetková ujma zmluvne poistené u žalovaného, ktorého vyzvali žalobcovia na mimosúdne riešenie veci, avšak žalovaný nemajetkovú ujmu odmietol uhradiť. Z dôvodu zavineného protiprávneho konania Y. B. U. došlo k úmrtiu manželky, resp. matky poškodených, a teda aj k zásahu do ich osobnostných práv podľa § 11 Občianskeho zákonníka, predovšetkým do práva na zdravie, súkromný, rodinný a dôstojný život, v dôsledku ktorých vznikla poškodeným nemajetková ujma, pričom z § 13 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä domáhať sa, aby jej bolo dané primerané zadostučinenie v peniazoch. Žalobcovia poukázali na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 Haasová c/a Petřík, Holingová, z ktorého vyplýva, že medzi škody, ktoré sa musia uhradiť z povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, patrí aj nemajetková ujma.

Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. Pokiaľ žalobcovia poukazovali na rozsudok Súdneho dvora Európskej Únie vo veci C-22/12 uviedol, že tzv. motorové smernice Európskeho parlamentu a Rady boli do právneho poriadku Slovenskej republiky transponované zákonom č. 381/2001 Z.z.. Právna úprava daná týmto zákonom definuje rozsah poistného krytia povinného zmluvného poistenia tak, že doň nezahŕňa nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pozostalých blízkych osôb po obetiach dopravnej nehody. Eurokonformný výklad pojmu škoda na zdraví by bol preto v rozpore so slovenským právom. Nárok na náhradu škody a ochrana osobnosti a nemajetková ujma sú dva úplne odlišné právne nároky. Extenzívny výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) Zákona o povinnom zmluvnom poistení nie je možný. Povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma. Súd uviedol, že žalovaný taktiež vniesol námietku premĺčania.

Súd konštatoval, že vo veci pôvodne rozhodol rozsudkom 13.5.2015 tak, že žalobu zamietol, majúci za to, že nie je daná pasívna legitímácia žalovaného, stotožňujúc sa v podstate s argumentáciou žalovaného v jeho vyjadrení k žalobe. Nakoľko jeho rozsudok bol v uznesení Krajského súdu v Prešove č.k. 19Co/286/2015-130 z 21.1.2016 zrušený, bol právnym názorom odvolacieho súdu viazaný. Odvolací súd okrem iného uviedol:

„V konaní nebolo sporné, že poistný vzťah medzi osobou, ktorá zavinila dopravnú nehodu a žalovaným v čase vzniku dopravnej nehody existoval, išlo o poistný vzťah z titulu povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z.z. Pokiaľ si preto žalobcovia uplatnili nárok voči žalovanému, uplatnili si ho voči subjektu, ktorý vo vzťahu k žalobcom bol pasívne legitimovaný.

Otázka zodpovednosti žalovaných za vzniknutú nemajetkovú ujmu bola, na rozdiel od rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/168/2009 judikovaná Súdny dvorom Európskej únie, a to rozsudkom vo veci Haasová C-22/12 a vo veci Drozdovs C-277/12. Rozsudkami bola riešená prejudiciálna otázka položená Krajským súdom v Prešove týkajúca sa len náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa týchto rozsudkov pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva zo zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Keďže zodpovednosť osoby, ktorá spôsobila dopravnú nehodu, Y., vozidlo ktorého bolo poistené u žalovaného, vyplýva z ust. § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka a táto zodpovednosť vznikla na základe dopravnej nehody, potom platí, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

S rozhodnutiami Súdneho dvora Európskej únie je možné v celom rozsahu súhlasiť a vykladať povinnosť žalovaného plniť vo vzťahu k žalobcom eurokomformne.

Súd prvého stupňa pochybil, keď pri rozhodovaní o nároku uplatneného voči žalovaného tieto okolnosti nebral do úvahy.

Preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Úlohou prvostupňového súdu bude opätovne nárok žalobcu prejednať a rozhodnúť, pričom pri rozhodovaní bude vychádzať z ust. § 226 O.s.p. o viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu.“

Z dokazovania vykonaného v priebehu celého konania súd prvej inštancie zistil existenciu tých skutkových okolností vo vzťahu k dopravnej nehode, ktorú žalobcovia opísali v návrhu na začatie konania. Žalobca v 1. rade, manžel nebohej, vo výsluchu uviedol, že s nebohú manželkou mali veľmi pekný vzťah, bola mu kamarátkou aj priateľkou. Odkedy sa zosobášili v roku XXXX, pracoval na turnusoch v Č. resp. na O., chodievali na spoločné výlety s dcérou a synom, keďže syn býva v I. a dcéra vo A.. Nebohá manželka okrem iného pomáhala synovi s hypotékou. Je ťažké opísať ako sa cíti, pretože bolesť je tak silná, že ju ani nevie vyjadriť, akákoľvek myšlienka na to ho ničí, nikdy nebude mať pri sebe najbližšieho človeka, ktorému sa mohol zveriť so všetkými problémami, cíti sa osamotený, nakoľko aj deti sú odsťahované, nevie čo bude ďalej robiť. Vinník nehody mu poslal list, v ktorom sa ospravedľoval. Prekvapilo ho, že v liste bolo uvedené, že aj vodičovi sa veľmi zmenil život, nevie čo by mal na to povedať on, ako sa život zmenil jemu. Výšku žiadanej náhrady konzultoval s advokátom, citovo sa to nahraďiť nedá a to aj s ohľadom na príjem nebohej manželky a jej predpokladanú dĺžku života.

Žalobkyňa v 2. rade žije vo A., z dôvodu že by ťažko psychicky a emocionálne znášala vyjadrovanie sa pred súdom, predložila súdu písomné vyjadrenie kde uviedla, že čas nič nelieči, prvá myšlienka ráno a posledná večer patrí mamke. Nemôže tomu uveriť a prežíva tú chvíľu, kedy jej to oznámili znova a znova. Na tom mieste kde ľudia priniesli kvety ona bola raz a už nikdy tam nepôjde, nemá už najlepšiu kamarátku, poradkyňu, anjela, rodinu. Večer sa snaží nemyslieť na otca lebo vie, že sedí doma sám.

Žalobca v 3. rade, syn nebohej, po výsluchu uviedol, že s mamkou mal výborný vzťah, všetky problémy riešil s ňou, vytvárala teplo domova, všestranne ho podporovala, aj pomáhala mu pri splácaní hypotéky. Rodičia boli spolu často doma, nevyhľadávali nejaké zábavy mimo domu, v minulosti bol plný energie, teraz potrebuje viac času na relax, na odreagovanie sa, nepravidelne užíva prírodné tabletky na spanie, predpokladá, že bolesť sa z hľadiska času bude rozplývať, ale zatiaľ to tak nie je.

Súd prvej inštancie mal za preukázané, že medzi žalobcami a nebohú poškodenou existovali sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, pričom porušením práva na život poškodenej došlo k neoprávnenému zásahu do práv na súkromie žalobcov. Právo na súkromie totiž zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromie a rodinný život súkromnej osoby. Podľa súdu už samotná strata blízkeho človeka znamená pre pozostalých, a to hlavne najbližšiu rodinu, značnú ujmu, teda v zmysle § 13 OZ, zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom vo väčšine takýchto prípadov nie je dostatočné morálne zadosťučinenie a je namieste poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a v takomto prípade súd prihliada na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Intenzita vzťahu žalobcov v pozitívnom slova zmysle s nebohú poškodenou bola silná. Z vyjadrení všetkých žalobcov jednoznačne vyplynulo, že smrť ich blízkej osoby bola neočakávaná a nedá sa žiadnym spôsobom reparovať a už to podľa názoru súdu, jednoznačne preukazuje závažnosť vzniknutej ujmy, čo zároveň odôvodňuje právo žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd považoval za dôležité pri posúdení nároku žalobcov aj posúdenie okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo a to, že nebohá prechádzala cez cestu riadne na priechode pre chodcov, pričom vinník nehody jazdil vyššou než povolenou rýchlosťou a napriek tomu, že v súbežnom pravom jazdnom pruhu vozidlá stáli, dostatočne neprispôbil rýchlosť dopravnej situácii a neadekvátne vyhodnotil situáciu v cestnej premávke. V tejto súvislosti poukázal na to, že vinník nehody bol právoplatne odsúdený za nedbanlivostný trestný čin, čo môže byť určitou morálnou satisfakciou pre žalobcov, avšak nie dostatočnou. Súd taktiež poukázal na to, že z výsluchu žalobcu v 1. rade vyplynulo, že vodič sa písomne ospravedľnil. Súd uviedol, že nebohá okrem citového napojenia na členov rodiny, „vytvárania tepla domova“ pomáhala žalobcovi v 3. rade tak, že mu ručila v rámci hypotéky, dokonca mu aj uhrádzala nejaké splátky hypotéky, resp. mu napr. zaplatila poisťku za byt. Čo sa týka žalobkyne v 2. rade aj napriek tomu, že sa odsťahovala do A., kde žije a pracuje, jej pocity a dôsledky straty matky sú značné. Taktiež je nepochybné, že žalobca stratou svojej manželky, s ktorou sa zosobášil v roku XXXX, spolu teda ako manželia žili 31 rokov, utrpel značnú ujmu. Teraz, keď deti sú sebestačné, plánoval aj on s manželkou užiť si dôchodok, venovať sa vnúčatám, absolvovať konečne nejakú dovolenku, ktorú si dovtedy nedopriali, keďže na tom neboli finančne až tak dobre a skôr sa uskromnili kvôli deťom.

Súd prvej inštancie dospel k záveru, že najväčšiu citovú ujmu v dôsledku smrti svojej manželky utrpel žalobca v 1. rade, ktorý vzhľadom na skutočnosť, že dcéra žije vo A. a syn v I., ostal v podstate sám, pričom v období pred smrťou manželky bol aj nezamestnaný, resp. v čase jej smrti pracoval na dohodu a manželka bola riadne zamestnaná, a teda vyváženie zmiernenia nepriaznivých následkov neoprávneného zásahu bolo podľa názoru súdu vo vzťahu k žalobcovi v 1. rade najintenzívnejšie,

príčom relatívna satisfakcia by mala vlastne vo vzťahu ku všetkým žalobcom zaistiť zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie ich nemajetkovej ujmy, čo samozrejme nemožno stotožňovať s vyčíslením „hodnoty ľudského života“. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou. Súdny už v celom rade rozhodnutí konštatovali, že občianskoprávne sankcie za zásah do osobnosti fyzickej osoby spočívajúci v usmrtení blízkej osoby pri dopravnej nehode, ako je to v danej právnej veci, sú dané a to priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z hľadiska určenia výšky, ku ktorej dospel poukázal na to, že určitým návodom môže byť aj Zákon č. 215/2006 o odškodňovaní obetí úmyselných trestných činov. Poukázal na to, že existuje množstvo súdnych rozhodnutí, ktoré môže byť meradlom pre stanovenie výšky náhrady. Takýmto meradlom môže byť aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade *Kontrová proti Slovenská republika*, ktorým sťažovateľke bola priznaná nemajetková ujma 25.000 eur. Žalobcovi v 1. rade preto priznal náhradu vo výške 10.000 eur, žalobkyni v 2. rade 7.000 eur, žalobcovi 8.000 eur. Prihliadal pri tom na to, že žalobca v 1. rade má ujmu najväčšiu, žalobkyňa v 2. rade aj žalobca v 3. rade majú už vlastné rodiny, preto im priznal náhradu v nižšej sume. U žalobkyne v 2. rade prihliadol na to, že už žije a pracuje cca 10 rokov vo A., v dôsledku čoho nebola až tak často v osobnom kontakte s nebohú mamou, aj keď to bez ďalšieho neznamená zníženie intenzity ich vzťahu a žalobcovi v 3. rade priznal náhradu vo výške 8.000 eur, keďže častejšie svojich rodičov, a teda aj nebohú matku, s ktorou mal mať dobrý vzťah, navštevoval. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol. Pri právnom posúdení súd vychádzal z ustanovení Občianskeho zákonníka - § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, ods. 16 a z ustanovení Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla - § 1 ods. 1, § 4 ods. 1, 2, 3, 4, § 15 ods. 1, 2. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanoveniami § 255 ods.1, 2 a ust. § 262 ods. 1 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný majúc za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Súd na základe vykonaných dôkazov dospel aj k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, nezaoberal sa vznesenou námietkou premlčania. Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil keď konštatoval, že žalovaný je v konaní pasívne legitimovaným. Pokiaľ súd prvej inštancie odkázal na to, že je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý mal pasívnu legitímáciu žalovaného za danú, uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu v Prešove, na ktoré súd prvej inštancie poukázal bolo vydané v januári 2016, t.j. pred rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý rozsudkom 3Cdo/301/2012 z 31.3.2016 potvrdil doterajšiu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu, ktorý už v rozsudku z 20.4.2011 sp. zn. 4Cdo/168/2009 konštatoval, že pasívna legitímácia poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa Zákona č.381/2011 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení nie je daná. Najvyšší súd pritom v rozhodnutí z 31.3.2016 zohľadňoval aj rozhodnutie Súdneho dvora C-22/12 vo veci *Haasová proti Petrík a Holingová*. Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu, na ktoré súd prvej inštancie, vychádzajú z viazanosti poukázal, bolo vydané pred rozhodnutím najvyššieho súdu, je zrejmé, že pasívna legitímácia žalovaného v konaní s poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky daná nie je. Rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je ani dostatočne odôvodnené, keďže sa vôbec nevysporiadal s námietkou premlčania, ktorú žalovaný vzniesol, nevysporiadal sa s premlčaním nároku a náhradu škody (aj na zdravie), ktoré vyplýva z ust. § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z..

Žalovaný namietol aj to, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď uložil žalovanému uhradiť nemajetkovú ujmu žalobkyni v 2. rade a žalobcovi v 3. rade, ktorí v spoločnej domácnosti s nebohú ani nežili. Žalobkyňa v 2. rade žije a pracuje cca 10 rokov vo A., žalobca v 3. rade taktiež žije a pracuje v I., ich vzťah k zomrelej mame už nebol základným rodinným vzťahom, keďže ich súkromný život sa prirodzene zameriaval na vzťah k ich rodinám. Taktiež nie je jasné, z čoho vychádzal konajúci súd pri určení tak vysokých súm náhrady nemajetkovej ujmy aj vzhľadom na skutkové okolnosti daného prípadu a rozhodovaciu prax súdov v obdobných prípadoch. Súd napriek skutočnosti, že úmrtím osoby došlo k citovej ujme u žalobcov, mal pri rozhodovaní skúmať intenzitu takéhoto zásahu. Poskytnutie peňažného zadostučinenia totiž nemôže byť predmetom bezdôvodného obohatenia, náhrady príjmu ani zdrojom obživy. Žalobcovia síce pociťovali citové ujmy v dôsledku smrti manželky/matky, avšak žalobca v 1. rade sám ani neinicioval poskytnutie psychologickéj pomoci, táto bola obmedzená len v rámci psychologických rád a nevyžadovala si intervenciu psychiatra. Žalobca v 3. rade psychologickú pomoc ani nevyhľadal, rovnako ako žalobkyňa v 2. rade. Nepochopiteľným sa javí byť aj odkaz na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade *Kontrová proti Slovenskej republike*. V prípade, ktorý Európsky súd pre ľudské práva posudzoval, bola náhrada priznaná za nekonanie štátnych orgánov, kde bolo zasiahnuté do osobných práv sťažovateľky usmrtením jej oboch maloletých detí, pričom v tom prípade došlo k

absolútnemu rozvráteniu jej rodinného života, keďže boli usmrtené obe jej maloleté dcéry a sťažovateľka iné deti nemala. Priznaná výška náhrad je teda vzhľadom k skutkovým okolnostiam prípadu neprijateľná. Žalovaný uviedol, že súd taktiež nevzal zreteľ na skutočnosť, že škodca sa pozostalým ospravedlnil a súd taktiež neprihliadol na vysoký satisfakčný charakter odsudzujúceho trestného rozsudku. V tejto časti sa žalovanému javí rozhodnutie súdu prvej inštancie taktiež nedostatočne odôvodnené. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a sám rozhodol tak, že žalobu žalobcov v celom rozsahu zamietne alebo aby rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedli, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považujú za zákonné, tak z hľadiska právneho posúdenia ako aj skutkových záverov vyplývajúcich z vykonaného dokazovania. Pokiaľ žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/301/2012, ide o rozhodnutie, ktoré nespadá do kategórie ustálenej judikatúry a súdy nižšej inštancie nie sú týmto rozhodnutím viazané. Čo sa týka výšky priznanej náhrady, priznaná náhrada predstavuje bežný štandard vychádzajúc z množstva rozhodnutí súdov Českej aj Slovenskej republiky. Žalobcovia žiadali aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

4. Žalovaný sa nevyjadril k vyjadreniu žalobcov k jeho odvolaniu.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len aj „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. CSP, po výzve strán sporu k možnému použitiu ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, doposiaľ nepoužitých, prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario). Miesto a čas verejného vyhlásenia zverejnil odvolací súd na úradnej tabuli a webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 24.7.2018 (§ 219 ods. 3 CSP a, súc zviazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi dospel k záveru o tom, že vo vzťahu k vyhovujúcim výrokom rozhodnutia vo veci samej odvolanie dôvodným nebolo, vo vzťahu k zamietavému výroku o absencii prípustnosti odvolania a vo vzťahu k súvisiacemu výroku o trovách konania o dôvode pre jeho zrušenie a vrátenie na nové rozhodnutie.

6. Žalobca podal odvolanie voči všetkým výrokom rozsudku.

Podľa § 359 CSP, odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Súd prvej inštancie výrokom IV. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, v tejto časti nerozhodol v neprospech žalovaného, ak sa žalovaný napriek tomu odvolal aj voči zamietavému rozsudku, bolo povinnosťou odvolacieho súdu odvolanie voči zamietavému výroku zamietnuť v zmysle § 386 písm. b) CSP, pretože bolo podané neoprávnenou osobou.

7. Podstata odvolacích argumentov žalovaného bola koncentrovaná na tvrdenie o nesprávnom právnom posúdení, nedostatočnom, nesprávnom zistení skutkového stavu veci a nedostatočnom odôvodnení spočívajúcom aj v tom, že sa súd prvej inštancie nevysporiadal s námietkou premičania, osobitne s ustanovením § 15 ods. 2 Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

8. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

9. Nesprávne skutkové zistenia sú také zistenia, na základe ktorých súd vec posúdil po právnej stránke a ktoré v podstatnej časti nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Dochádza k tomu vtedy, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov alebo vyjadrení strán nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli najavo, opomenul. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov.

10. Súd prvej inštancie o žalobe pôvodne rozhodol rozsudkom č.k. 14C/298/2014-95 z 13.5.2015 tak, že ju zamietol, majúc za to, že pasívna legitímácia žalovaného nie je danou. Odvolací súd však v zrušujúcom uznesení č.k. 19Co/286/2015-130 z 21.1.2016 vyslovil jednoznačný opačný záver, záver, že žalobcovia si uplatnili nárok voči subjektu, ktorý je pasívne legitimovaný. Týmto právnym názorom odvolacieho súdu bol súd prvej inštancie viazaný.

11. Základ tvrdenia žalovaného k nesprávnemu právnemu posúdeniu bol v odvolaní konštruovaný na absencii právnej úpravy, z ktorej by mala vyplývať jeho pasívna legitímácia, jeho povinnosť nahradiť žalobcom, ako pozostalým po obeti z dopravnej nehody, náhradu nemajetkovej ujmy, a to s odkazom na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - rozsudok sp. zn. 3Cdo/301/2012 z 31.1.2016, ktorý jeho tvrdenie podporuje a vyhlásený bol až po rozhodnutí odvolacieho súdu, na právny názor, ktorého súd prvej inštancie odkázal.

Pokiaľ uvedenou odvolacou námietku žalovaný mienil to, že súd prvej inštancie nemusel byť právnym názorom viazaný, vzhľadom na názor najvyššej súdnej autority odlišný od názoru odvolacieho súdu, vyjadrený neskôr, je potrebné uviesť, že je oprávnením, výnimočným, nerešpektovať právny názor súdu vyššej inštancie, ak dôjde k zmene skutkových zistení, z ktorých vychádzal odvolací súd, k zmene právnej úpravy alebo k podstatnej zmene v rozhodovacej praxi najvyšších súdnych autorít po rozhodnutí odvolacieho súdu. Nie je zrejmé, že by došlo k akejkoľvek zmene v zmysle uvedeného, argument o tom, že súd prvej inštancie mal vychádzať z rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/301/2012 z 31.3.2016, preto nie je namieste.

Naviac, žalovaný opomenul, že Ústavný súd Slovenskej republiky už v uzneseniach I. ÚS 474/2016-17 zo 17.8.2016, III. ÚS 646/2015 zo 16.12.2015 aj I. ÚS 206/2015 z 29.4.2015 poukázal na účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zohľadniac zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby, vyvolaný prevádzkou motorového vozidla pri aplikovaní extenzívneho výkladu pojmu náhrada škody. V uznesení III. ÚS 666/2016-36 z 11.10.2016 Ústavný súd Slovenskej republiky jednoznačne uviedol, že nepovažuje za prejav svojej vôle vedúcej k ústavnej udržateľnosti, pokiaľ súdy pod zákonnú terminológiu pojmu „škoda“ použitého v Zákone o povinnom zmluvnom poistení zahrnú aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu aprobebanú in abstracto v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Ako vyplýva z uvedeného rozhodnutia, Ústavnému súdu bol známy aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3Cdo/301/2012, na ktorý poukazyval v odvolaní žalovaný. Nie je podstatné, že zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu z 21.1.2016 bolo vydané pred rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/301/2012. Odvolací súd v zrušujúcom uznesení zdôraznil potrebu eurokonformného výkladu povinnosti žalovaného plniť, s odkazom aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Haasova, C-22/12.

12. Na potrebe eurokonformného výkladu povinnosti žalovaného plniť, odvolací súd zotrúva, a len v záujme eliminácie úvah o správnosti opaku a aj vzhľadom na neustálenú rozhodovaciu činnosť najvyššej súdnej autority v systéme všeobecného súdnictva, považuje za potrebné uviesť:

13. Zákonom č. 381/2001 Z.z. boli do právneho poriadku Slovenskej republiky (ustanovením § 27a) prevzaté smernice Rady, resp. Európskeho parlamentu a Rady, týkajúce sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Ide okrem iného o Smernicu Rady 72/166/EHS z 24.4.1972, 84/5/EHS z 30.12.1983, 90/232/EHS zo 14.5.1990, Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/ES zo 16.5.2000 a Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005, ktorou boli predchádzajúce smernice zmenené a doplnené.

14. Je nepochybné, že smernice priamy účinok nemajú, keďže smernica sama o sebe nemôže jednotlivcom ukladať povinnosti, v tomto zmysle sa jej nemožno dovolávať. Vyplýva to napr. z bodu 103 rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 5.10.2004 C-397/01 až C-403/01. V bode 110 tohto rozsudku je ale tiež uvedené, že z ustálenej judikatúry, počínajúc rozsudkom z 10.4.1984 Von Colson a Kamann (14/83, Zb., s. 1891, bod 26) však vyplýva povinnosť členských štátov dosiahnuť cieľ sledovaný smernicou, a táto povinnosť platí pre všetky orgány členských štátov, vrátane súdnych orgánov, v rozsahu ich právomocí. V bode 113 tohto rozsudku Súdny dvor Európskej únie uviedol, že pri použití vnútroštátneho práva, najmä ustanovení právnej úpravy špeciálne prijatej na vykonanie požiadaviek vyplývajúcich zo smernice, musí vnútroštátny súd vykladať vnútroštátne právo v najvyššej možnej miere v zmysle znenia a cieľov tejto smernice, aby sa dosiahol ňou sledovaný výsledok.

Podobne aj v rozsudku z 19.4.2014 C-441/14 Dansk Industri / dedičia po Karsten Eigil Rasmussen v bode 31 a v rozsudku z 19.1.2010 C-555/07 Seda Küçükdeveci / Swedex GmbH & Co. KG. v bode 48 uviedol, že vnútroštátne súdy, ktoré majú podať výklad vnútroštátneho práva, musia zohľadniť všetky predpisy tohto práva a uplatniť výkladové metódy, ktoré toto právo uznáva, aby bolo v čo najväčšej možnej miere vykladané v zmysle znenia textu, ako aj účelu smernice, aby bol dosiahnutý výsledok smernicou stanovený.

15. Na základe Smernice 2005/14/ES (tzv. druhá smernica) a Smernice 90/232/EHS (tzv. tretia smernica) sa stalo povinným krytie škôd vzniknutých z prevádzky motorových vozidiel. Z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 bodu 46 vyplýva, že medzi škodami, ktoré musia byť kryté sa nachádza najmä „ujma na zdraví“.

V bode 47 tohto rozsudku (jeho preklade do slovenského jazyka) je okrem iného uvedené, že pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu.

16. Súdny dvor Európskej únie vo veci C-63/06 UAB Profisa odkázal na potrebu jednotného výkladu rozsudkov, malo by sa vylúčiť, aby sa v pochybnostiach text rozsudku v jednom z jeho jazykových znení posudzoval izolovane (body 13, 14 rozsudku).

17. Odvolací súd poukazuje na to, že slovenský preklad bodu 47 rozsudku C-22/12 sa odlišuje od textu v inej jazykovej verzii a zväzda tým k výkladu, že z povinného zmluvného poistenia by bolo možné nahradiť nemajetkovú ujmu len vtedy, ak náhradu „na základe zodpovednosti poisteného za škodu“ upravuje vnútroštátne právo.

V anglickej jazykovej verzii táto časť znie: „in so far as such compensation is provided for as part of the civil liability of the insured party under the national law applicable....“.

Vo francúzskej: „dans la mesure ou cette indemnisation est prévue au titre de la responsabilité civil de l'assuré par le droit national applicable au litige au principal...“.

V českej: „pokud tuto náhradu škody z titulu občanskoprávní odpovědnosti pojištěného upravují vnitrostátní předpisy...“.

18. Pri preklade textu Európskej únie nie je najdôležitejším textovým vzťahom vzťah východiskového textu a jeho prekladu, ale intertextové vzťahy medzi jednotlivými textami v rámci inštitucionálneho prostredia. Samotná ekvivalencia jednotlivých prekladateľských riešení sa dá často spochybníť. Čo sa týka právneho prekladu, vo všeobecnosti sa predpokladá, že nie je možné nájsť v cieľovom jazyku také ekvivalenty, ktoré by plne pokryli význam konceptov východiskového jazyka (Gibová - O preklade anglických právnych textov, vyd. PU, 2010, str. 49, 51).

19. Vychádzajúc z významovo a pojmovovo najbližšieho prekladu, prekladu do českého jazyka, je dôvodné predpokladať, že Súdny dvor Európskej únie v bode 47 rozsudku C-22/12 mienil zodpovednosťou všeobecnú civilnoprávnú úpravu ujmy, aj vo forme psychickej traumy.

Právne významným preto nie je to, že v systematike Občianskeho zákonníka nie je náhrada psychickej traumy, t.j. ujmy nemajetkovej, zaradená v časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu. Podstatné je, že osobnostné právo, jeho ochrana, je integrálnou súčasťou občianskeho práva v objektívnom zmysle, pričom jeho základnú úpravu, vrátane následkov za jeho porušenie, Občiansky zákonník upravuje.

20. Vychádzajúc z predpokladov rozumného zákonodarcu a požiadavky Súdneho dvora Európskej únie, aby vnútroštátne súdy pri výklade vnútroštátneho práva vychádzali z nevyvrátenej právnej domnienky pre taký výklad implementačných predpisov, že účelom a cieľom predpisu, ktorý zákonodarca mal v úmysle dosiahnuť, bola plná implementácia smernice (Vnitrostátní aplikace práva Evropské únie, C. H. Beck, Praha, 2011, str. 164) ako aj toho, že z textu smerníc prevzatých do právneho poriadku Slovenskej republiky je zrejماً snaha o posilnenie ochrany obetí škôd spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, je namieste extenzívny výklad škody ako ujmy na zdraví, a to taký, že je ňou nielen ujma fyzická, ale aj psychická a poškodenou osobou je aj osoba, v osobnostnej sfére ktorej sa trauma, ako následok dopravnej nehody, prejaví.

21. Úvaha žalovaného o nesprávnom posúdení pasívnej legitímácie žalovaného, ktorá bola prioritným odvolacím argumentom, správna nebola.

22. Žalovaný v priebehu konania vzniesol námietku premlčania žalobou uplatneného nároku, v odvolaní relevantne poukazuje na to, že súd prvej inštancie sa ňou nezaoberal, osobitne sa nezaoberal ust. § 15 ods. 2 Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

23. Podľa § 382 CSP, ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Podľa § 100 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka. Nepremlčujú sa takisto práva z vkladov na vkladných knižkách alebo na iných formách vkladov a bežných účtoch, pokiaľ vkladový vzťah trvá.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 104 Občianskeho zákonníka, pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

Podľa § 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právo na plnenie vznikne, ak nastane skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poistiteľa plniť (poistná udalosť).

Podľa § 15 ods. 2 Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká právna úprava, ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

24. Odvolací súd v súlade s ust. § 382 CSP vyzval strany sporu na vyjadrenie k možnému použitiu citovaných zákonných ustanovení, resp. niektorých z nich.

25. Žalobcovia vo vyjadrení k výzve uviedli, že premlčanie neprichádza do úvahy. K dopravnej nehode došlo XX.X.XXXX, trojročná premlčacia doba začala plynúť 18.8.2012, uplynula 19.8.2015, keďže žaloba bola na súde podaná 18.8.2014, bola podaná v trojročnej premlčacej dobe, teda včas.

26. Žalovaný vo vyjadrení k výzve uviedol, že s použitím ustanovení § 101, § 104 a § 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka nesúhlasí, a tieto k vznesenej námietke považuje za irelevantné. Podľa žalovaného Zákon o povinnom zmluvnom poistení je lex specialis k Občianskemu zákonníku, pričom v ust. § 15 ods. 2 odkazuje v poznámke pod čiarou na § 106 Občianskeho zákonníka.

27. Žalobcovia v reakcii na vyjadrenie žalovaného uviedli, že žalovaný sa selektívnou právnou argumentáciou snaží zmiasť konajúci súd, zopakovali, že v danom prípade prichádza do úvahy trojročná premlčacia doba. Ak by aj súd mienil premlčanie posudzovať podľa § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001, t.j. podľa § 106 Občianskeho zákonníka, musel by brať do úvahy celú úpravu premlčania v Občianskom zákonníku. Ak podľa § 104 Občianskeho zákonníka pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba rok po poistnej udalosti, znamená to, že ak protiprávna udalosť nastala 17.2.2012 (zrejme 17.8.2012 - pozn. odv. súd), rok po poistnej udalosti začala plynúť premlčacia doba, t.j. 17.2.2013, pri dvojročnej lehote by skončila 17.2.2015, teda aj pri nesprávnej argumentácii žalovaného bol nárok uplatnený včas. Uviedli taktiež, že namietanie premlčania žalovaným je najviac aktom, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi. Žalobcovia voči nemu uplatnili nárok 13.11.2013, márne, konanie žalovaného nemá nič spoločné s reálnou obranou; žalovaný k predmetnej písomnosti žalobcov nezaujal žiadne stanovisko.

28. Predmetom konania bol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, t.j. právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe; premlčacia doba u nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 101 Občianskeho zákonníka je trojročná (rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/194/2011 z 27.11.2012, 5Cdo/265/2009 zo 17.2.2011), z hľadiska počiatku jej plynutia je viazaná na okamih, kedy došlo k zásahu objektívne spôsobilému porušiť právo osoby zásahom dotknutej.

29. V prejednávanej veci bola rozhodným okamihom dopravná nehoda, ku ktorej došlo XX.X.XXXX, pri ktorej zomrela manželka/matka žalobcov, trojročná premlčacia doba začala plynúť 18.8.2012, žalobcovia podali na súde žalobu 18.8.2014, t.j. včas pred uplynutím premlčacej doby, ktorá by skončila 18.8.2015. Pokiaľ žalovaný poukazoval na ust. § 15 ods. 2 Zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, odvolací súd uvádza, že predmetná námietka, resp. odkaz na ňu je v posudzovanom prípade bez relevancie vo vzťahu k tvrdeniu o premlčaní. V zmysle tohto zákonného ustanovenia totiž pre poisťovateľa platí rovnaká úprava premlčania ako pre premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Pokiaľ žalovaný poukázal na to, že Zákon o povinnom zmluvnom poistení v ust. § 15 ods. 2 odkazuje v poznámke pod čiarou na § 106 Občianskeho zákonníka, odvolací súd poznamenáva, že v zmysle legislatívnych pravidiel vlády poznámky pod čiarou k príslušným odkazom nie sú súčasťou právneho predpisu, majú informatívnu hodnotu, t.j. normatívnu povahu nemajú.

30. Žalovaný v odvolaní taktiež namietal výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Súd podľa neho neskúmal intenzitu zásahu do práv žalobcov, peňažné zadostučinenie nemôže byť predmetom bezdôvodného obohatenia, náhrady príjmu ani zdrojom obživy.

31. Východiskovou základňou výkladu právnych noriem a ich aplikácie na konkrétne skutkové okolnosti je taký postup, ktorý rešpektuje právny poriadok, spoločenské podmienky, zodpovedá logickým pravidlám a eliminuje vznik možných hodnotových rozporov. Podstatným je zmysel a účel právneho predpisu.

32. Ustanovenia § 11 a § 13 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka patria k normám s relatívne neurčitou hypotézou, t.j. k normám, ktorých hypotéza nie je ustanovená právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám hypotézu právnej normy z vopred neobmedzeného okruhu okolností vymedzil. Je teda na súde, aby z okolností konkrétnej veci dospel k záveru, či určitá osoba má nárok na ochranu, a ak áno, aký.

Rozhodnutie súdu má zodpovedať všeobecne prijímaným predstavám spoločnosti o spravodlivosti, ale aj zdravému rozumu. V tomto zmysle je možné súhlasiť so žalovaným v tom, že náhrada nemajetkovej ujmy nemôže byť zdrojom obohacovania sa.

33. Obsah práva na ochranu osobnosti upraveného v § 11 nadväzuje na komplex Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami zakotveného základu právnej úpravy všeobecného osobnostného práva, konkretizujúc ho. Zo znenia § 11 Občianskeho zákonníka vyplýva, že do rámca všeobecnej úpravy ochrany osobnosti patrí aj právo na súkromie.

Obsah práva na súkromný život, ktorý je chránený, interpretoval v niektorých svojich rozhodnutiach, aplikujúc čl. 8 ods. 1 Dohovoru a ochrane ľudských práv a základných slobôd, Európsky súd pre ľudské práva, podľa tohto súdu by bolo príliš reštriktívnym limitovať tento pojem na „vnútorný kruh“, v ktorom môže jedinec žiť svoj vlastný život podľa svojich predstáv a úplne z neho vylúčiť svet do tohto kruhu nezahrnutý. Rešpektovanie súkromného života musí taktiež zahŕňať do určitej miery aj právo vytvárať a rozvíjať vzťahy s ostatnými ľudskými bytosťami (Európsky súd pre ľudské práva, rozsudok vo veci Niemitz proti Nemecku zo 16.12.1992, st. č. 13710/88).

Súčasťou súkromného života je bezpochyby život rodinný, zahŕňajúci nielen sociálne, morálne a kultúrne vzťahy medzi najbližšími príbuznými, bez ohľadu na to, či spolu trvale žijú alebo nie, ide napríklad tiež o vzťahy medzi vnukmi a prarodičmi alebo medzi dospelými deťmi žijúcimi vo vlastných rodinách a ich rodičmi (Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku vo veci Marckx proti Belgicku z 13. júna 1979, st. č. 6833/74).

34. L. J., ktorá bola usmrtená pri dopravnej nehode, bola manželkou žalobcu v 1. rade a matkou žalobcov v 2. a 3. rade. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že vzájomný vzťah medzi žalobcami a L.P. J. bol intenzívny, žalobca v 1. rade aj žalobca v 3. rade, ako zo spisu - lekárskech

správ z roku 2013 vyplýva, boli v psychoterapeutickej starostlivosti pre posttraumatickú stresovú poruchu z dôvodu usmrtenia manželky/matky, žalobca v 1. rade bol v čase, keď došlo k nehode, zamestnaný len na dohodu, predtým bol nezamestnaný. Usmrtená manželka bola v riadnom pracovnom pomere, čo svedčí o pravidelnosti prísunu jej príjmov do domácnosti, a tým zabezpečovaní potrieb rodiny. Žalobcovi v 3. rade matka ako spoludlžníčka pomáhala so splácaním hypotéky. Žalobca v 1. rade od udalosti žije sám, keďže žalobkyňa v 2. rade dlhodobo žije v U. a žalobca v 3. rade ma tiež už vlastný život mimo miesta bydliska pôvodnej rodiny.

Tieto okolnosti, ktoré súd prvej inštancie posudzoval, sú, vychádzajúc z vyvíjajúcej sa doktríny, okolnosťami pre rozhodnutie o nároku a jeho výške podstatnými.

35. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie sa rozhodujúcimi okolnosťami zaoberal, posúdil ich vo vzájomnej súvislosti, avšak individuálne posudzujúc oprávnenosť nárokov tak, ako boli uplatnené jednotlivými žalobcami. Nezodpovedá realite, ako namietal žalovaný, že súd priznal žalobcom na náhrade za nemajetkovú ujmu čiastky nezohľadňujúce intenzitu zásahu v jednotlivosti, ako aj to, že žalobkyňa v 2. rade a žalobca v 3. rade v čase udalosti už nežili s matkou v spoločnej domácnosti, keďže už majú vlastné rodiny, práve naopak, súd tieto skutočnosti zväžil a rozhodol diferencovane. Nie je možné akceptovať názor žalovaného o tom, že založenie vlastnej rodiny je skutočnosťou, ktorá by mala pozostalú plnoletú osobu vylúčiť z nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Rodinný život je súborom vzťahov medzi najbližšími príbuznými, osobitne v priamej príbuzenskej línii medzi rodičmi a deťmi, bez ohľadu na to, či spolu trvale žijú alebo nie, aj bez ohľadu na dosiahnutie plnoletosti dieťaťa. V našej spoločnosti je prirodzené, že vzťahy medzi rodičmi a deťmi sa plnoletosťou nepretŕhajú, práve naopak, prechádzajú vývojom a nadobúdajú nový, niekedy kvalitou ešte hlbší rozmer. O možnosť rozvoja týchto väzieb s matkou, citových, sociálnych a iných, sú žalobkyňa v 2. rade a žalobca v 3. rade definitívne ochudobnení, o to viac, že sa pred jej úmrtím vyznačovali, ako preukazovali, osobitnou kvalitou. O utrpení žalobcu v 1. rade, po smrti manželky osamelého, nemal ani odvolací súd žiadne pochybnosti. Súd prvej inštancie citlivo a správne zhodnotil, že je to on, pre ktorého strata manželky je najciteľnejším zásahom do jeho osobnostnej sféry, čomu zodpovedá aj výška relutárnej náhrady, ktorú mu prisúdil.

36. Pokiaľ žalovaný namietal, že sumy náhrad nekorešponujú s rozhodovacou praxou súdu v obdobných prípadoch, je potrebné opätovne upriamiť pozornosť na to, že posúdenie každého nároku je výsledkom zhodnotenia konkrétnych individuálnych zistení, ale aj na to, že žiadna suma náhrady ani zďaleka nemôže pokryť skutočnú ujmu, ktorá žalobcom stratou manželky/matky vznikla, priznané sumy navyše neprekračujú sumy priznávané súdmi v obdobných prípadoch, čo je zistiteľné z verejne dostupnej judikatúry, porovnanie výšky náhrad s náhradou priznanou Európskym súdom pre ľudské právo veci Kontrová proti Slovenskej republike nasvedčuje tomu, že ani v sumárnom vyjadrení nie sú priznané náhrady v premrštenej výške.

37. Rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je ani nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, znaky arbitrárnosti pri výklade a aplikácii právneho predpisu vykazuje také rozhodnutie, v ktorom sa súd natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (Ústavný súd Slovenskej republiky I. ÚS13/00, I. ÚS17/01, III. ÚS180/02, I. ÚS12/05), nie je ani neodôvodnené, ako mienil žalovaný. Realite taktiež nezodpovedá to, že by súd nevzal zreteľ na to, že vodič, ktorý dopravnú nehodu zavinil, sa ospravedlnil, práve naopak, súd prvej inštancie na uvedené výslovne odkázal (bod 16. rozsudku), súd taktiež zdôraznil satisfakčný charakter odsudzujúceho trestného rozsudku (bod 16 rozsudku).

38. Z dôvodov, ktoré uviedol odvolací súd je zrejmé, že s výnimkou nedostatku zaoberať sa vznesenou námietkou premlčania, súd prvej inštancie rozhodol správne, na základe správne zisteného skutkového stavu a jeho správneho právneho posúdenia. So vznesenou námietkou premlčania sa vysporiadal odvolací súd procesne upraveným spôsobom, na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcich výrokoch ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

39. V odvolacom konaní bol predmetom posúdenia aj výrok o nároku na náhradu trov konania, nakoľko je to výrok, ktorý je závislý od rozhodnutia vo veci samej. Súd prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania rozhodol s poukazom na ust. § 255 ods. 1 a 2 CSP. Predmetom konania bol nárok, výška plnenia u ktorého bola na úvahe súdu. V prípadoch posudzovania takýchto nárokov je potrebné rozlíšiť čo je základné, a čo je sprevádzajúce. O procesne neúspešného žalobcu nejde vtedy, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nie je totiž možné stranu sporu zaťažovať procesnou

zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu. V konkrétnom prípade boli žalobcovia v tom, čo bolo základné - v nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, úspešní, ak súd o nároku a náhradu trov nerozhodol tak, aby jeho rozhodnutie korešpondovalo s rozhodnutím vo veci samej, znamená to, že výrok o nároku na náhradu trov konania nemôže sám o sebe obstáť, je nepreskúmateľný, preto odvolací súd zrušil rozsudok v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov konania podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a v tejto časti vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou súdu prvej inštancie v priebehu ďalšieho konania bude rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania tak, aby rozhodnutie v tejto časti bolo v súlade s rozhodnutím vo veci samej a aby bolo preskúmateľné. V novom rozhodnutí rozhodne aj o nároku na náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

40. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.